

vide, at under Forudsætning af Lovgivningsmagtens Billigelse vilde han gaa med til denne Udvidelse af Garantien.

Jeg kan nu ikke se rettere, end at den Argumentation er rigtig, at naar Bankkomiteen har fundet sig i at nøjes først med Finansministerens mundtlige Tilsagn og senere med et privat Brev fra Ministeren, maa den sandelig ogsaa selv tage Konsekvenserne deraf. De Mænd, der sidde i Bankkomiteen, ere erfarne Mænd, der kende vore Statsforfatningsforhold. De ledende Bankmænd kende dem i Sandhed ogsaa. Og naar de lade sig nøje med et mundtligt Tilsagn med Forbehold og en skønne Dag med et privat Brev fra Ministeren, maa de vide, at de staa paa fuldkommen usikker Grund og ikke kunne bygge noget paa det, og naar de alligevel gaa videre, maa de gøre det paa egen Haand og egen Risiko. Der kan ikke paa-hvile Rigsdagen nogen som helst Art af moralsk Forpligtelse til at godtgøre de Folk de Tab, de maatte have paadraget sig derved, at denne Forudsætning ikke har slaaet til, at Staten vilde garantere. Thi de have hele Tiden vidst, at de Løfter, de havde om Statens Garanti, havde de i fuldkommen ufyldtgørende Former. Det kan desuden aldeles ikke oplyses, af hvilke Grunde Finansminister Vilhelm Lassen ikke kom til Rigsdagen og søgte at faa denne Forudsætning opfyldt. Det kan meget godt være, at han inden sin Død har skiftet Overbevisning om Rigtigheden af at udvide Garantien til at omfatte Nibe og Fredericia Banker. Vi vide aldeles intet om, hvad han i sine sidste Dage har tænkt, og hvilke Planer han har haft. Vi maa derfor i den Henseende staa frit.

Den højtærede Finansminister sagde ved Forelæggelsen af dette Lovforslag, som foreligger til Behandling her, at da Vilhelm Lassen stod overfor Spørgsmaalet om at udvide Bankgarantien til at omfatte Nibe og Fredericia Banker, stod der ham to Udveje aabne: enten kunde han stille, uden at nogen fik det at vide, paa egen Haand udvide Bankgarantien til at omfatte ogsaa disse Banker, eller ogsaa kunde han, hvis det behagede ham mere, gaa til Rigsdagen og spørge Lovgivningsmagten, om den vilde være med til en saadan Udvidelse. Deri tager den højtærede Finansminister fejl. Der stod Finansministeren kun den sidste Udvej aaben. Rigsdagen var samlet. Der var Adgang til at høre Rigsdagen. Der var derfor ikke den mindste Forudsætning, ikke det svageste Grundlag for at træffe en provisorisk Foranstaltning.

Det var Finansministerens ubetingede Pligt at komme til Rigsdagen og søge dens Godkendelse af en saadan Udvidelse eller, hvis han ikke kunde faa den, da at sige til Bankkomiteen: En saadan Udvidelse kan ikke finde Sted. Og det var ikke alene urigtigt af Finansministeren ikke at gøre det, det var ogsaa urigtigt af Bankkomiteen ikke at kræve det. Der ligger et stort Ansvar paa Bankkomiteen der, ikke mindst paa Statens Repræsentanter i Bankkomiteen, baade dennes Formand og Departementschefen i Finansministeriet, som tillige er Medlem af Bankkomiteen.

Hvad er det dog for Tilstande her i Landet, naar en Departementschef i Finansministeriet tror, man kan anvende Statens Penge dels paa Grundlag af mundtlige Udtalelser og endelig paa Grundlag af et fuldkommen privat Brev fra en Finansminister? Er da al Respekt for vore forfatningsmæssige Tilstande fuldstændig undergravet? Ere Embedsmændene i Ministeriet saa demoraliserede, at de mene, at om der foreligger et Lovgivningsgrundlag eller blot et privat Brev fra en Finansminister, er ganske ligegyldigt? Naar man blot kan faa en Minister til at sige, at det og det maa finde Sted, handler man rask væk. Det gøre de højeste Medlemmer af Administrationen, altsaa en Departementschef i Finansministeriet. Det gør en højt anset Mand som Formanden for Bankkomiteen. Det gøre alle de øvrige Medlemmer af Bankkomiteen, vore ledende Finansmænd. En saadan Tilstand kan virkelig ikke opretholdes, og det er det høje Tings Pligt mod sig selv at afværge, at noget saadant skal blive godkendt i dette Tilfælde og altsaa kunne gentages i et andet.

Hvis man godkender en saadan Fremgangsmaade som den, her har fundet Sted, vil det sige, ikke at vi her i Landet have een enevældig Mand til at styre, som hvis vi havde en enevældig Konge, men at vi have 8—9 enevældige Ministre, som kunne regere, ganske som de ville, og til deres Raadighed staa i Ministeriet Embedsmænd, som ganske rette sig efter, hvad den enevældige Minister har gjort, og Landets mest fremragende Borgere finde, det er ogsaa meget godt. Bankdirektørerne, de klogeste, dygtigste og mest fremragende Forretningsmænd mene, at denne Fremgangsmaade er udmærket. Men saa er jo al Forfatning her i Landet ophævet. Og man maa vel mærke sig, at det var ikke alene Finansminister Vilhelm Lassen, som gjorde dette i sine sidste Dage, maaske overanstrengt af